

מערך לפעילות "זכויות אדם"

שלב	תכנים	הערכת זמן
מבוא בכיתה	זכויות אדם	20
	סרטון: הכרזת זכויות האדם	
	דיון: על איזו זכות הייתם מוותרים?	
פעילות עצמאית מקוונת	הצגת זכויות הילדים	25
	אמנת הזכויות הדיגיטלית	
	מימוש זכויות דיגיטליות	
	סוגי זכויות	
	גם לזכויות יש גבולות	
	איזו זכות נפגעת?	
סיכום בכיתה	סרטון: חופש הביטוי ברשת החברתית	5
	אופציונאלי: אתם השופטים - פעילות "דיבייט"	20

זכויות אדם מהוות חלק בלתי נפרד מהחיים בחברה תקינה. השמירה על הזכויות הללו בידי כל אחד מאיתנו מונעת פגיעה בנו ובאנשים הסובבים אותנו. כיום, כאשר החלק "הדיגיטלי" בחיינו מתרחב יותר ויותר, חשוב לשלב את זכויות האדם בסביבה החדשה.

מטרות:

- החניך יכיר את מסמך זכויות האדם
- החניך יכיר את אמנת האו"ם לזכויות הילד
- החניך יזהה את הקשר בין זכויות האדם וזכויות הילד לזכויות דיגיטליות ויראה כיצד זכויות אלה באות לידי ביטוי במרכיבי הרשת השונים
- החניך יראה כי ישנם מצבים בהם מתנגשות מספר זכויות

עזרים:

מקרן+ מחשב

מקורות מידע נוספים:

אמנת זכויות הילדים (גרסה מקוצרת בעברית)

http://cms.education.gov.il/NR/ronlyres/4C9B5113-E614-42C4-A4F0-EB2FA99582B8/136698/Giatm_Unichef_Poster_PRINT10411.pdf

מבוא בכיתה:

פתיחה: זכויות אדם

זכויות אדם הן זכויות להן זכאי כל אדם מיום היוולדו. העיסוק בזכויות אלה, ובזכויות בכלל, הוא חלק מתחום האתיקה - התחום המגדיר מה ראוי לעשות ומה אינו ראוי.

ישנן זכויות אדם רבות, וחלקן עשויות להשתנות ממדינה למדינה, אולם ישנן כמה זכויות הנחשבות לבסיסיות והן תקפות ברוב מדינות העולם. נקודת מפנה חשובה בעניין זה התרחשה בשנת 1948, כאשר נחתמה מגילת זכויות האדם של האו"ם (האומות המאוחדות).

הקראת הנוסח העברי של הכרזת זכויות האדם (קובץ אודיו)

http://ia600202.us.archive.org/1/items/human_rights_02_0908_librivox/human_rights_un_heb_a_b.mp3

הקרינו בכיתה את הסרטון הבא, העוסק בהכרזת זכויות האדם:

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=Y4d9dvqlkXI#

שאלות לתלמידים בעקבות הסרטון:

1. מדוע נכתבה ההכרזה האוניברסלית (כלל עולמית) בדבר זכויות האדם של האו"ם (ארגון האומות המאוחדות)?
- ההכרזה נכתבה כדי להפסיק מקרים של הרג אזרחים, גזענות ועריצות צבאית במדינות שונות לאחר מלחמת העולם השנייה. שימו לב, כי להכרזה בדבר זכויות האדם של האו"ם אין תוקף משפטי - כלומר הסעיפים הכתובים בה אינם מהווים חוקים שניתן לאכוף, אלא הם בגדר המלצה בלבד. למרות זאת, תוכן ההכרזה משמש בסיס לעקרונות משפטיים מחייבים על פי החוק ובכל המדינות.

2. מה כוללת הצהרת זכויות האדם של האו"ם?
- ההצהרה כוללת 30 זכויות וחירויות השייכות לכל בני האדם. שימו לב במיוחד לסעיף האחרון, האומר שאף אחד לא יכול לשלול מאיתנו את הזכויות והחירויות הכתובות בהצהרה, והן שייכות לכולנו.

כתבו על הלוח 7 זכויות אדם:

1. חופש הביטוי
2. חופש התנועה
3. הזכות לפרטיות
4. הזכות להתאגד
5. חופש הקניין
6. הזכות להגנה מלשון הרע (הזכות לשם טוב)
7. הזכות לשוויון בפני החוק

דונו עם התלמידים בשאלות הבאות:

- דמיינו ששליט אכזר משתלט על המדינה וקובע כי התושבים חייבים לוותר על זכות אחת - על איזו זכות הייתם מוותרים?
- האם אתם מכירים מקומות בעולם שבהם לא נשמרות הזכויות הללו?

עד עתה עסקנו בהכרזת זכויות האדם. כעת, בפעילות המקוונת, תעסקו באמנת זכויות הילדים, הנוגעת לילדים ובני נוער בכל העולם.

לפעילות המקוונת

פעילות סיכום בכיתה:

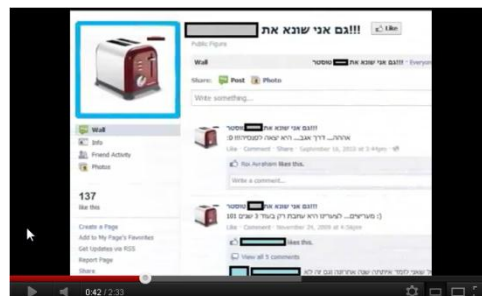
להלן שתי פעילות אפשריות לסיכום השיעור:

פעילות א': סרטון + דיון

הקרנו בכיתה את הסרטון הבא, שבו ישנן דוגמאות לחופש הביטוי ברשת החברתית:

<http://www.youtube.com/watch?v=ZRtJst8sQfo>

שאלות בעקבות הסרטון:

1. מהיכן לקוחים כל המקרים הללו?
2. האם הכותבים ניצלו לטובה את הזכות לחופש ביטוי באינטרנט?
3. האם כל הדוגמאות בסרטון הן שליליות?
4. האם מקרים כאלה נפוצים ברשת?
5. כיצד יש להתייחס למקרים כאלה? (בתור יוזם / משתתף / צופה)
6. כיצד ניקח אחריות כדי שמקרים כאלה לא ייפגעו באף אחד?

כדאי לציין: בחודש יולי 2012 התקבלה באו"ם החלטה לפיה כל זכויות האדם בעולם הפיזי תקפות גם לעולם הדיגיטלי. כמו כן, קוראות המדינות החתומות להכיר באופייה הפתוח והגלובלי של הרשת ככוח המאיץ את התפתחותה, לקדם ולאפשר גישה לאינטרנט, לשתף מידע ולהבטיח תקשורת פתוחה בין המדינות.

לקריאת ההחלטה: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/19/64/51/6999c512.pdf>

פעילות ב': אירוע דיבייט - "אתם השופטים"

דיבייט הוא תחרות, דומה במקצת למשחק, שבו שני דוברים או יותר מציגים את טיעוניהם מתוך כוונה לשכנע זה את זה. דיבייט הוא עימות המתנהל על פי חוקים.

סיפור המקרה:

יעל ושגיא הלכו יחד עם עוד כמה חברים למסיבה. כולם רקדו ונהנינו מאוד. יעל ביקשה ממישהו שיצלם אותם בטלפון שלה. היא תייגה את כל מי שבתמונה והעלתה אותה לפייסבוק. לאחר יומיים שגיא גילה את התמונה שלו בפייסבוק והתרגז מאוד. שגיא התרגז מאוד, כי לא רצה שהתמונה שלו תגיע לפייסבוק. אימו חברה שלו בפייסבוק והוא לא רצה שתדע, שלמעשה הלך למסיבה בזמן שסיפר לה שהוא הולך לחבר להכין איתו שיעורים. שגיא טוען שיעל הפרה את הזכות שלו לפרטיות. יעל טוענת שזכותה לצלם ולהביע את עצמה. מי צודק?

מתוך הקבוצה מנו 2 נציגים להצגת בעלי העניין השונים. נציגים אלה יציגו את הטענות שלהם. לכל אחד מוקדשות 2 דקות להציג את עמדתם, לבעל העניין השני מוקדשות 2 דקות כדי לענות וכך הסבב יכול לעבור מאחד לשני, כמה פעמים עד שיסתיימו טיעוניהם. בקהל יושבים יתר חברי הקבוצה ועליהם לשפוט בסוף הסבבים מי צודק. לפני ההכרעה יש להגיע להחלטה:

מהי הנקודה שכולם מסכימים עליה?
מהי נקודת המחלוקת?

הקהל יציע בסיום הדיון דרכים לפיתרון.

האם נכון לצלם תמונה של חברים ולהעלות אותה לפייסבוק?	האם נכון לצלם תמונה של חברים ולהעלות אותה לפייסבוק?
בעל עניין: הנער שצולם ולא רוצה פרסום בפייסבוק	בעל עניין: בעל/ת התמונה
* קראו את הכתוב בכרטיס והצגו את טענותיך לפני חברי קבוצתך.	* קראו את הכתוב בכרטיס והצגו את טענותיך לפני חברי קבוצתך.
אתה מייצגת אנשים שלא מעוניינים בכך שיצלמו	

<p>אתם ופרסמו את תמונתם בלי אישורם בפייסבוק מטרוטיך העיקריות הן:</p> <p>* לשמור על הזכות הבסיסית לפרטיות של ילדים ובני נוער</p> <p>* להגביר את המודעות לזכויות הילד</p> <p>לתייג ככה אנשים זאת פגיעה בחירויות הפרט. זכותו של כל אדם להצטלם, אך אין זה אומר שהוא מאשר שהתמונה תועלה לפייסבוק ללא רשותו.</p> <p>* הצג/י את טענותיך לפני חברי הקבוצה.</p> <p>אני חושבת ש...</p> <p>* הערה: מותר להעלות רעיונות נוספים. אין צורך להיצמד רק לטענות שהוצגו לעיל.</p>	<p>אתלה מייצגת את בעל התמונה שצילם אותה ורוצה לעשות בה שימוש</p> <p>מטרוטיך העיקריות הן:</p> <p>* לשכנע את הקהל שמותר לך לצלם ולהשתמש בתמונה. זו דרך ביטוי</p> <p>צילמתי תמונה שלי עם חברים ואני רוצה לשתף בכך חברים נוספים ולהביא לידי ביטוי את הדברים שמעניינים אותי וגורמים לי הנאה. זה קשור לחופש הביטוי ולזכותי להבעת דעה. אם מישהו ירצה יוכל להסיר את התיוג שלו וכך לא יופיע בפרופיל שלו,</p> <p>התמונה צולמה במקום ציבורי לפי החוק מותר לצלם במקום ציבורי ולהפיץ ללא אישור</p> <p>* הצג/י את טענותיך לפני חברי הקבוצה.</p> <p>אני חושבת ש...</p> <p>* הערה: מותר להעלות רעיונות נוספים. אין צורך להיצמד רק לטענות שהוצגו לעיל.</p>
--	---